

Från svart till grönt

Av en tillfällighet råkade jag se en rapport från något som heter KNEG. Och även om det inte handlade om något vanlig knegande är det säkert ett slit och ett gnetande om man skall uppnå de stolta målsättningarna hos KNEG (Klimatneutrala Godstransporter På Väg). Ambitionen är nämligen att till år 2020 halvera koldioxidutsläppen från en typisk transport på vägen.

Vid första anblicken ser det ut som något som är värt en stor applåd och som skulle göra skillnad för klimatet. Det är inte så många år kvar till 2020 och en halvering är ett riktigt stort steg. Det låter nästan för bra för att vara sant. Och tyvärr, det var inte riktigt sant heller. Inte alldeles fel förstås, men inte så bra som jag hade föreställt mig. Den stora haken var skillnaden mellan att minska utsläppen från en enda transport och från alla transporter i landet. Det visade sig nämligen att vad det handlade om var att reducera utsläppen från en typisk godstransport. Men med "business as usual" ökar det totala antalet lastbilar för varje år som går.

Det som jag alltså förhastat trodde var en halvering av de samlade CO₂-utsläppen visar sig istället vara en minskning med futtiga 3 %.

För den globala uppvärmningen är det förstås bara den totala siffran som räknas. Atmosfären bryr sig inte om det är en bil som släpper ut ett ton eller två bilar som släpper ut ett halvt ton var.

Detta blev för mig en tydlig illustration av att det inte går att frikoppla tillväxten från en ökad belastning på miljön. Det som så förföriskt kallas grön tillväxt.

Det är inte bara här som det visar sig att det i praktiken är omöjligt att vara så effektiv att ekonomin kan växa utan att ekosystem och naturresurser får sitta i kläm. Även om man lokalt har förbättrat både luft- och vattenkvalitet finns det inga tecken på att man i den globala skalan har gått åt rätt håll.

I själva verket är jag bara medveten om ett enda gott exempel: Under 1980-talet blev det tydligt att det fanns ett ozonhål, att detta var orsakat av vår användning av kylskåp och sprayburkar och att det riskerade utsätta oss för UV-strålning med risk för hudcancer. Hotet var så tydligt och FN lyckades denna gång ena tillräckligt många, dra igång en segdragen process och idag är vi förhoppningsvis på den säkra sidan. Trots att vi har haft en hög tillväxt av antal kylskåp

Bortsett från denna solskenshistoria ser vi bara en massa nedslående bilder på ökad miljöbelastning. Riktigt övertydligt blir det om man synar energiförbrukningen i sömmarna. Den ekonomiska tillväxten och oljekonsumtionen har följts åt i en ständigt uppåtgående spiral.

Den tråkiga slutsatsen blir därför att om vi skall göra något verkligt mot de hot vi ställs inför måste vi vara både effektiv och smarta, men det kommer inta att räcka. Om vi inte kombinerar det med att göra upp med tron på en ständig tillväxt kan det ge oss en gnutta andrum och putsa samvetet, men det kommer inte att vara någon lösning.

Business as usual – fortsatt tillväxt – som är skälet till att även de ambitiösa målen om halverade koldioxidutsläpp inte kommer att ge någon effekt på klimatet, är som att jaga sin egen svans. Även om man med en kraftansträngning verkligen lyckas med sitt högt ställda mål, kommer man snart att vara tillbaka på ruta ett igen. Med fler och fler transporter gäller det att gång efter gång halvera mängden CO₂. Med de lågt hängande frukterna redan plockade måste man då klänga sig högt upp i trädet för att ta det som finns långt ute på svajiga grenarna.

Tyvärr är det bara att inse: grön tillväxt är en vacker illusion, men så här långt har vi bara sett den kolsvarta varianten. Tron att den likt en kameleont skall växla färg från svart till grönt är inget annat än blåögt.

Stellan Tengroth